гр. София 1756, ул.Лъчезар Станчев 5, Sopharma Business Towers, сграда Б, ет. 12, ЕИК: 175804945
Тел.: 02 810 00 71; Email: **info@bakep.org**
http://www.bakep.org

Българска асоциация на консултантите по европейски програми /БАКЕП/

Изх. № 39-БП-ОПИК/24.11.2026 г.

ДО:
Г-ЖА ИЛИЯНА ИЛИЕВА
РЪКОВОДИТЕЛ НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ (ПНИИДИТ) 2021–2027
МИНИСТЕРСТВО НА ИНОВАЦИИТЕ И ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ

ОТНОСНО: ИСКАНЕ ЗА ДОПУСКАНЕ НА ЗАМЯНА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПАРТНЬОР ПО ПРОЦЕДУРА BG16RFPR002-1.010 „ЗЕЛЕНИ И ЦИФРОВИ ПАРТНЬОРСТВА ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“

УВАЖАЕМА Г-ЖО ИЛИЕВА,

От името на Българската асоциация на консултантите по европейски програми (БАКЕП) се обръщаме към Вас с предложение за преразглеждане на ограничението, съгласно което посочената в проектното предложение научна организация или висше училище не може да бъде заменяна след кандидатстване, включително в хода на изпълнението. Недопустимостта на подобна промяна е изразена в публикуваните разяснения на УО по въпроси № 64.

Подкрепяме изцяло принципа на действително сътрудничество между бизнеса и научните организации. Считаме обаче, че невъзможността за замяна на конкретния партньор може да застраши постигането на самите цели на процедурата, когато след одобрението настъпят обективни обстоятелства, възпрепятстващи изпълнението. В такива случаи проектът може да разполага с работеща алтернатива – друга допустима научна организация с равностоен или по-висок капацитет – но действащото тълкуване не позволява тя да бъде използвана.

I. Практически рискове, породени от невъзможността за замяна

1. **Неравнопоставеност между участниците.** Когато партньорът е незаменим независимо от поведението си, се създават предпоставки за натиск върху предприятието, включително чрез нови финансови или организационни условия, забавяне на съгласувания и документи или спорове за използването на резултатите. Не твърдим, че подобно поведение е обща практика, а че липсата на разумен механизъм за замяна ограничава защитата срещу него. Въпреки всичко, подобни „дейности“ от страна на партньори се забелязват още преди АБПБФП да са сключени.
2. **Финансова невъзможност за изпълнение.** Макар за научните партньори да е предвиден интензитет на БФП от 100%, те могат да срещнат затруднения с предварителното осигуряване на ликвидност и организационното финансиране на възнаграждения, консумативи и други дейности до получаването на плащания. Отказът или невъзможността да осигурят необходимия ресурс може да възпрепятства цялото изпълнение на проекта. Отново, такива случаи се забелязват към настоящия момент.
3. **Загуба на ключови научни специалисти.** Напускане, пенсиониране, продължително отсъствие или преминаване на водещ изследовател в друга организация може да лиши проекта от експертизата, заради

която първоначалният партньор е избран. Формалното запазване на институцията не гарантира запазване на реалния научен капацитет.

4. **Недостатъчен технически или организационен капацитет.** В хода на изпълнението могат да възникнат ограничения в достъпа до лабораторна инфраструктура, изпитвателно оборудване, квалифициран персонал или възможност за провеждане на предвидените тестове и валидиране. При липса на алтернатива се застрашават сроковете и достигането на целевото ниво на технологична готовност (TRL).
5. **Вътрешни институционални промени.** Смяна на ръководство, преструктуриране на звена, промяна в приоритетите или продължителни процедури за вътрешно съгласуване могат да възпрепятстват изпълнението, без предприятието да има контрол върху тези обстоятелства.
6. **Спорове относно научните резултати и интелектуалната собственост.** Непреодолими различия във вижданията относно публикации, защита на разработки, права на използване и бъдеща комерсиализация могат да доведат до фактическо прекъсване на сътрудничеството. Разрешаването на замяна следва да е съпроводено със защита на вече възникналите права и резултати.
7. **Промяна в научно-техническите потребности.** При развойни проекти технологичната несигурност е присъща. Валидирането може да разкрие необходимост от специализирана експертиза или инфраструктура, която първоначалният партньор не може да осигури, но друг допустим партньор може да предостави, без промяна на целите и същността на разработката.

II. Последици за бенефициентите и публичния интерес

При подобни затруднения предприятието продължава да носи цялата отговорност за координацията, отчетността и постигането на договорените резултати, но не разполага с достатъчен инструмент за преодоляване на неизпълнение и некоректни практики от страна на научния партньор. Това създава несъразмерност между отговорността и фактическата възможност за управление на риска.

Възможните последици са забавяне или прекратяване на проекти, загуба на вече извършени инвестиции и научноизследователски дейности, непостигане на планираните индикатори и резултати, както и неефективно усвояване на публичния ресурс. Невъзможността за реакция може да обезкуражи предприятията да участват и в бъдещи партньорства с академичния сектор – цел, която е приоритет на ПНИИДИТ.

Показателно е, че самата процедура поставя акцент върху ефективното сътрудничество и разработването на зелени и цифрови иновации. Запазването на конкретно юридическо лице като партньор не следва да е самоцел, когато реалното научно сътрудничество вече не е възможно или компроментирано, но може да бъде продължено с друга организация, която да предостави същото или по-добро ниво на научно-изследователски капацитет, подкрепа и реално партньорство.

III. Предложение за разрешителен механизъм

Предлагаме УО да преразгледа действащото ограничение и да предвиди възможност за мотивирана замяна на научна организация/висше училище – партньор след предварително писмено одобрение от УО, включително при вече сключен административен договор, при кумулативно изпълнение на следните гаранции:

- наличие на обективни обстоятелства, които съществено възпрепятстват изпълнението с първоначалния партньор;

- новият партньор да отговаря на всички условия за допустимост и да доказва еквивалентен или по-висок релевантен научен, технически и организационен капацитет;
- да се запазват същността на иновацията, основните цели, предвиденото технологично развитие, резултатите и индикаторите на проекта;
- да не се увеличават одобрената БФП и интензитетът на помощта и да не се нарушават условията за допустимост, конкурентен подбор, ефективно сътрудничество и държавни помощи;
- да бъдат ясно уредени отчетността за вече изпълнените дейности, направените разходи, използваните активи, интелектуалната собственост и правата на първоначалния партньор.

Такъв подход би бил съобразен с общата логика на чл. 39–45 от Условията за изпълнение, които допускат мотивирани изменения при запазване на целите на проекта, конкурентните условия и приложимите правила за държавни помощи.

Съгласно отговорът на УО на въпрос № 64: *„Не е допустима смяна на партньора (висше училище/научна организация) след подаване на проектното предложение, както на етап оценка, така и след одобрение, тъй като партньорът е неразделна част от проектното предложение и **предмет на оценка**."* смятаме, че замяна на партньор с друг, който може да донесе същото или по-добро ниво на научен, технически и организационен капацитет няма да компрометира оценката на проектното предложение, а може да подобри крайния резултат от индивидуалния проект, което съответно да доведе до по-добро разходване на държавни и европейски средства.

С оглед изложеното молим Управляващия орган да разгледа възможността за промяна/допълване на приложимите условия и разяснения по процедура BG16RFPR002-1.010, така че да бъде допустима мотивирана замяна на научноизследователски партньор при ясно определени критерии и предварителен контрол.

Убедени сме, че подобно решение ще съхрани принципа на действително сътрудничество между бизнеса и науката, ще осигури по-адекватно управление на риска и ще увеличи вероятността подкрепените проекти да постигнат и дори надхвърлят очакваните технологични, бизнес и обществени резултати.

С уважение,

БАКЕП, София, 24.11.2026 г.

Kristina Hristova Tsvetanska

Digitally signed by Kristina Hristova Tsvetanska
Date: 2026.11.24 09:03:54 +02'00'